

BÁO CÁO CHUYÊN ĐỀ KINH TẾ VĨ MÔ

CHƯƠNG TRÌNH ĐẶC BIỆT - 2012

Diễn giả: Th.S Châu Văn Thành

Chủ đề:

Ngày 1:

Bài 1: Hạch toán thu nhập quốc gia

Bài 2: Cán cân thanh toán

Buổi báo cáo chuyên đề kinh tế vĩ mô đầu tiên được diễn ra vào ngày 16/5/2012 với sự tham dự của hơn 150 bạn sinh viên. Nội dung diễn giả mang đến khá thú vị: tổng kết lại kiến thức môn học kinh tế vĩ mô bằng ngôn ngữ dễ hiểu và những ứng dụng thực tiễn đối với các vấn đề vĩ mô của Việt Nam.

Diễn giả bắt đầu nội dung xoay quanh việc thảo luận những vấn đề vĩ mô mà Việt Nam đang phải đối mặt trong những năm vừa qua. Nhiều ý kiến được các bạn sinh viên hào hứng đưa ra như: lạm phát, nợ công, thâm hụt cán cân thương mại,... và tương ứng với từng vấn đề, diễn giả đã lồng vào những kiến thức cơ bản giúp các bạn hệ thống lại những gì đã học một cách đơn giản nhất.

Thứ nhất là vấn đề lạm phát, tình trạng mức giá chung của nền kinh tế tăng lên liên tục trong một thời gian. Khi một quốc gia có lạm phát cao, như tình trạng Việt Nam thời gian qua, đã ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống của người dân, doanh nghiệp và kể cả chính phủ. Với chi phí sinh hoạt ngày càng đắt đỏ, người dân phải thắt lưng buộc bụng, tiết kiệm chi tiêu hơn trước. Doanh nghiệp đối diện với giá nguyên liệu đầu vào ngày càng tăng buộc phải tăng giá thành đầu ra, nhưng doanh thu đạt được chưa hẳn đã tăng. Chính phủ đối diện với gánh nặng trách nhiệm phải giảm thuế hỗ trợ cho doanh nghiệp, tăng chi để giúp đỡ cho một bộ phận người lao động bị thất nghiệp, tăng lương cho người lao động,.....

Vấn đề thứ hai là nợ công. Theo IMF, nợ công bao gồm nợ chính phủ các cấp và nợ chính phủ bảo lãnh. Cách tính tỷ lệ thâm hụt ngân sách so với GDP của Việt Nam khác với cách tính của các tổ chức trên thế giới. Quốc hội cho phép tỷ lệ này vào khoảng 5% nhưng nó ngày càng gia tăng do nguyên nhân: nền kinh tế toàn cầu đang đi xuống, ảnh hưởng đến tổng sức cầu của Việt Nam. Vì vậy, để giúp nền kinh tế tăng trưởng, chính phủ phải can thiệp thông qua các chính sách như gia tăng chi tiêu, giảm thuế. Điều đó càng làm cho ngân sách của chính phủ thêm thâm hụt. Những biện pháp giúp giải quyết

phần nào vấn đề này bao gồm: (1) Ngân hàng nhà nước sẽ in tiền, (2) chính phủ tăng thuế, (3) chính phủ vay tiền trong nước và ngoài nước. Và chính biện pháp thứ 3 là nguyên nhân càng làm cho nợ công của một quốc gia ngày càng tăng.

Thứ ba là vấn đề thâm hụt cán cân thương mại ($X - M < 0$). Từ công thức $Y = C + I + G + X - M$, diễn giả đã giúp sinh viên nhớ lại bản chất của thâm hụt cán cân thương mại chính là thu nhập của quốc gia không đủ trang trải cho chi tiêu, và hậu quả là nợ nước ngoài sẽ tăng.

Cán cân thanh toán chính là nội dung cuối cùng của buổi báo cáo. Các định nghĩa, công thức cũng như ý nghĩa của các thành phần trong cán cân thanh toán được diễn giả hệ thống lại một cách đơn giản và dễ hiểu.

Buổi báo cáo kết thúc kết thúc khá muộn nhưng hầu hết các bạn sinh viên đều không thấy mệt mỏi mà ngược lại ai cũng hài lòng với những kiến thức mình vừa được ôn lại và hào hứng chờ đợi đến buổi báo cáo chuyên đề của tuần sau với những vấn đề thực tiễn của Việt Nam.

Ngày 2:

Bài 3: Sự phức tạp của tỷ giá hối đoái

Thảo luận: Việt Nam và điều hành kinh tế vĩ mô

Tiếp nối buổi báo cáo chuyên đề kinh tế vĩ mô đầu tiên, ngày 23/5/2012 buổi thứ hai được diễn ra vào đúng 8g30. Nội dung bao gồm hai phần: (1) những phức tạp về tỷ giá hối đoái thông qua những tình huống của Nhật Bản và sự rớt giá của đồng Krona Thụy Điển; (2) cùng thảo luận những vấn đề kinh tế của Việt Nam và việc điều hành kinh tế vĩ mô.

Câu hỏi đầu tiên được diễn giả đặt ra là những nguyên nhân nào khiến cho chúng ta kỳ vọng giá ngoại tệ sẽ tăng hay đồng nội tệ bị mất giá? Nhiều câu trả lời được các bạn sinh viên đưa ra như: mức lạm phát, lãi suất, giá vàng, tâm lý bầy đàn, cán cân thanh toán,...

Con người sẽ hành xử như thế nào trong hiện tại nếu như có kỳ vọng VND bị mất giá? Họ sẽ mua ngoại tệ (ví dụ USD): các nhà nhập khẩu sẽ mua USD, nhà xuất khẩu sẽ giữ USD lại mà không bán cho ngân hàng, các tài sản tài chính của Việt Nam sẽ bị bán để đổi sang USD,.. Tất cả những điều đó làm cho sức cầu về ngoại tệ càng cao và USD càng tăng giá. Chính phủ phải đối mặt với vấn đề đồng nội tệ bị mất giá như thế nào? Làm

cách nào để tránh trường hợp VND bị mất giá?... Để trả lời những câu hỏi trên, diễn giả đã cùng sinh viên phân tích hai tình huống kinh tế của Nhật và của Thụy Điển.

Tình huống 1: Tại sao lãi suất trái phiếu của Nhật thấp hơn của Mỹ nhưng nhà đầu tư vẫn mua trái phiếu của Nhật? Sau khi thảo luận, câu trả lời chính là do người ta kỳ vọng đồng Yên Nhật sẽ lên giá so với USD. Hai nguyên nhân dẫn đến kết quả trên là do Nhật đang trong giai đoạn bị giảm phát, trong khi Mỹ có tỷ lệ lạm phát dương, hơn nữa cán cân vãng lai của Nhật thặng dư còn của Mỹ bị thâm hụt. Biện pháp để tránh tình huống người ta kỳ vọng VND mất giá là chính phủ phải kiểm soát lạm phát và giảm thâm hụt cán cân thương mại.

Tình huống 2: Tại sao đồng Krona của Thụy Điển rớt giá? Nguyên nhân chính là do dự trữ ngoại tệ của Thụy Điển thấp. Thụy Điển duy trì cơ chế tỷ giá hối đoái cố định, và đã bị tấn công đầu cơ. Nhà đầu cơ vay đồng nội tệ, mua ngoại tệ và dùng kênh thông tin công bố những điểm yếu kinh tế của quốc gia nhằm đánh vào niềm tin của người dân, khiến họ kỳ vọng đồng nội tệ sẽ tiếp tục mất giá, điều đó dẫn đến hành vi bán tháo các tài sản tài chính. Kết quả giá ngoại tệ càng tăng.

Giải pháp mà các nhà làm chính sách thực hiện chính là (1) tăng lãi suất đồng nội tệ nhằm hạn chế việc nhà đầu cơ vay để mua ngoại tệ. Tuy nhiên, Thụy Điển không thể duy trì mức lãi suất cao trong thời gian dài vì nền kinh tế của quốc gia này đang trì trệ, lãi suất cao sẽ ảnh hưởng đến sự tăng trưởng kinh tế. Biện pháp thứ hai (2) chính phủ phải mua tài sản tài chính để ngăn chặn chúng giảm giá, và dùng dự trữ ngoại tệ bán USD vào thị trường ngoại hối. Với biện pháp này Thụy Điển cũng không thực hiện thành công vì lượng dự trữ ngoại tệ quá yếu. Bài học có được giúp tránh tình huống đồng nội tệ bị mất giá: nền kinh tế phải mạnh và lượng dự trữ ngoại tệ phải lớn.

Phần tiếp theo của buổi báo cáo diễn giả trình bày những vấn đề kinh tế vĩ mô của Việt Nam gặp phải trong những năm qua: tình trạng thâm hụt của tài khoản vãng lai, nền kinh tế suy giảm một phần do ảnh hưởng của nền kinh tế thế giới, xuất khẩu gặp khó khăn, thất nghiệp tăng, lạm phát cao,... Vì vậy vai trò của chính phủ trong việc tăng chi tiêu chính phủ nhằm giúp kích thích nền kinh tế càng quan trọng. Tuy nhiên, Việt Nam khó tăng chi tiêu của chính phủ (G) vì nước ta hiện đang bị thâm hụt ngân sách cao. Hơn nữa đầu tư công của nước ta cũng không hiệu quả. Vì vậy, chính sách tài khóa chỉ có thể thực hiện thông qua việc giảm thuế, chứ khó gia tăng G. Ngân hàng nhà nước cũng khó thực hiện chính sách tiền tệ mở rộng bơm tiền vào nền kinh tế vì lạm phát ở Việt Nam vẫn còn khá cao. Tóm lại, Việt Nam sẽ gặp rất nhiều khó khăn để đạt được mục tiêu tăng trưởng cao như mong muốn.

Buổi báo cáo kết thúc tốt đẹp, hi vọng còn gặp lại diễn giả ở những buổi báo cáo với các chủ đề vĩ mô thú vị khác trong tương lai.